

D ů v o d y:

Podle názoru odvolacího soudu není nárok žalující strany proti žalovanému Hospodářskému družstvu skladištnímu opodstatněn s hlediska ustanovení § 1315 obč. zák. proto, že prý žalující strana netvrdila a nepřednesla nic o tom, že by spolužalovaný řidič byl osobou neschopnou nebo dokonce nebezpečnou. S hlediska ustanovení § 45, odst. 2 a § 52 zák. o motorových vozidlech č. 81/1935 Sb. z. a n. není prý opodstatněn proto, poněvadž prý je nesporno, že se jednalo o dopravu Václava Z. bez úplaty. Odvolací soud při tomto svém právním názoru na věc však přezírá, že i když šlo o dopravu Václava Z. bez úplaty, takže podle ustanovení odst. 1, § 49 cit. zák. neplatí pro nároky na náhradu osobní nebo věcné škody ustanovení §§ 45 až 47 cit. zák., jest žalobní nárok posuzovati vzhledem k ustanovení § 52 cit. zák. podle obecného práva občanského a jest provozovatel motorového vozidla, nebo kdo podle § 45 na jeho místo nastupuje, odpověden za zavinění osob, které k provozu připouští. V rozhodnutích č. 13157, 6806, 6497 a 3409 Sb. n. s. bylo blíže vyloženo a odůvodněno, že vlastník silostroje ručí v případech, které jest posuzovati podle ustanovení § 8 aut. zák., tedy podle obecného práva občanského, bezvýhradně a nikoliv jen za předpokladu § 1315 obč. zák., ježto by jinak ustanovení § 8 cit. zák. nemělo účelu a že je proto i bezpodstatným, zda je řidič nezdatným, čili nic. Zásada v rozhodnutí těch vyslovená platí i pro souzený případ, který jest posuzovati podle ustanovení § 52 zák. o motor. vozidlech, poněvadž znění jeho nedoznalo od znění § 8 aut. zák. podstatné změny. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, tedy s hlediska ustanovení § 52 zák. o motor. vozidlech, nepřichází již ustanovení odst. 2, § 45 cit. zák. v úvahu a proto se nadbytečně zabýval soud prvé stolice vyviněním žalovaného družstva, zda žalovaný řidič použil auta »na černo« a zda žalované družstvo mu toto užívání vozidla svojí nedbalostí umožnilo, jak už k tomu správně poukázal soud druhé stolice.

Čís. 17503.

Hromadná smlouva pracovní mezi Gremiem pražského obchodnictva a Pomocnickou hromadou příslušníků Gremia pražského obchodnictva.

Třebas hromadná smlouva pracovní obsahuje poučení o »odvolání« z rozhodčího výroku k řádnému soudu ve 14denní lhůtě, ač lze podati jen žalobu o neúčinnost rozhodčího výroku, a to ve lhůtě 3 měsíců (§ 596, odst. 2 c. ř. s.), není toto právní poučení důvodem neúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595 č. 6 c. ř. s.

Donucovacími předpisy právními ve smyslu § 595 č. 6 jsou jen předpisy práva h m o t n é h o (§§ 587, odst. 1 druhá věta c. ř. s.).

Gremium pražského obchodnictva je oprávněno sjednávati s Pomocnickou hromadou hromadnou smlouvu, závaznou pro členy smluvních stran a není třeba, aby se členové účastnili jednání o ní nebo dali smluvním stranám plnou moc k jejímu uzavření a k ní přistoupili.

To platí i o ustanovení o rozhodčím soudu v hromadné smlouvě.

»Jiným opatřením na ujednání stran se nezakládajícím« (§ 599 c. ř. s.), je hromadná smlouva, pokud obsahuje ustanovení o rozhodčím soudu.

Hromadná smlouva pracovní je platná, třeba ji k odvolání smluvních stran z rozhodnutí zemského úřadu schválilo ministerstvo obchodu na místě ministerstva sociální péče (§ 143 živn. ř., § 1 zák. č. 499/1917 ř. z.).

(Rozh. ze dne 6. prosince 1939, Rv I 912/39.)

Žalobce byl nálezem Rozhodčího soudu Gremia pražského obchodnictva z 22. března 1938, doručeným mu dne 30. března 1938, uznán povinným zaplatiti žalované 8.400 K do 14 dnů pod exekucí. V právním poučení nálezu bylo uvedeno, že do 14 dnů od doručení nálezu lze žalovati o jeho zrušení u řádného soudu v P. Žalobce se domáhá bezúčinnosti řečeného nálezu, poněvadž obsahuje nesprávné poučení o 14denní lhůtě k podání žaloby u řádného soudu v rozporu s ustanovením § 596 c. ř. s., podle něhož tato lhůta jest 3měsíční. Smlouva o rozsudím se nestala též skutkem, neboť žalobce se žalovanou smlouvu o rozhodčím soudě neuzavřel, nikoho k tomu nezmocnil, Gremium, ani Pomocnická hromada nebyly ani smluvně, ani podle zákona oprávněny takovou smlouvu za členy bez plné moci od nich uzavřít, hromadná smlouva obsahující ustanovení o rozhodčím soudu nebyla schválena s konečnou platností Zemským úřadem, nýbrž ministerstvem obchodu a, pokud by snad smlouva byla uzavřena, stalo se tak způsobem neplatným; žalobci nebylo popřáno před rozhodci právního slyšení; při obsazení a usnášení Rozhodčího soudu bylo porušeno smluvní ustanovení, prvopis a vyhotovení tohoto nálezu nebyly podepsány všemi rozhodci a výrok nálezu odporuje nezměnitelným předpisům právním. Nižší soudy zamítly žalobu, prvý soud z těchto důvodů: Podle čl. XII. kolektivní smlouvy mezi Gremiem pražského obchodnictva a Pomocnickou hromadou, uzavřené podle § 114 b) živn. řádu, mají býti spory, vzniklé nedodržením této smlouvy, předloženy rozhodčímu soudu. Žalobce popírá vznik pro něho platného závazku z oné kolektivní smlouvy, avšak ujednání o rozhodčím soudě v hromadné smlouvě jest pro zúčastněné strany závazné přesto, že některý z účastníků nedal za svou osobu písemný souhlas ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč, že by toto ustanovení hromadné smlouvy bylo výslovně vyloučeno zvláštní úmluvou. Taková úmluva však ani žalobcem tvrzena není a ani nebylo popřeno jeho členství v Gremiu. Neodůvodněnou jest i další výtka, že hromadná smlouva nebyla řádně schválena, neboť zkoumání této okolnosti náleží úřadům správním a nikoliv soudům. Ani výtka co do obsazení rozhodčího soudu, že totiž nebylo přítomno 13 členů, není opodstatněnou, poněvadž podle čl. XII. hromadné smlouvy skládá se sice rozhodčí soud z 13. členů, ale k platnému usnesení stačí, je-li přítomen z každé strany stejný počet členů, a to nejméně po 2 členech, kromě předsedy soudu, jako tomu bylo v tomto případě, a nález v odpor vzatý jest všemi zúčastněnými členy a předsedou soudu podepsán. Jak zjištěno ze spisů rozhodčího soudu, vznesl před ním žalobce (tam žalovaný) při líčení 18. února 1938

svoje námitky proti nároku druhé strany a není zde tudíž důvodu, uvedeného v § 592 č. 2 c. ř. s. a § 587 c. ř. s., ježto rozhodčím soudem byla zachována zásada rovného slyšení stran; záleží na volné úvaze rozhodčího soudu o tom, které okolnosti pokládá za rozhodné a které jest proto zjistiti. Ani nesprávným poučením stran o 14denní lhůtě k podání žaloby o bezúčinnost rozhodčího nálezu nebyl porušen žádný nezměnitelný právní předpis, neboť ustanovení § 596, odst. 2 c. ř. s., který stanoví lhůtu 3 měsíců k podání této žaloby, není uvedeno v § 598 c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání nenapadá rozsudek odvolacího soudu s hlediska § 595 č. 2 a 3 c. ř. s., nýbrž jen s hlediska § 595 č. 1 a 6 c. ř. s.

K vývodům dovolání s hlediska § 595 č. 6 c. ř. s.: Rozhodčí výrok lze sice podle § 594 c. ř. s. napadati též před vyšší rozhodčí stolicí, bylo-li to ujednáno v rozhodčí smlouvě, ale zmíněná hromadná smlouva obsahuje poučení o »odvolání« k řádnému soudu. U tohoto však lze podat podle § 596 c. ř. s. jen žalobu o neúčinnost rozhodčího výroku, z čehož plyne, že jen takovou žalobou jest míněno »odvolání« k řádnému soudu ve zmíněném poučení hromadné smlouvy. Poučení této smlouvy, že z rozhodnutí rozhodčího soudu lze se odvolati k řádnému soudu do 14 dnů po vynesení, případně po doručení písemného rozsudku a poučení v nálezu rozhodčího soudu Gremia pražského obchodnictva ze dne 22. března 1938 zn. sp. Rs 12/38, o jehož neúčinnost se právě vede tento spor, že »na zrušení tohoto nálezu lze ve 14 dnech po jeho doručení žalovati u řádného soudu v Praze«, si proto neodporují. Právní poučení o »odvolání«, vlastně o žalobě k řádnému soudu, není tedy důvodem neúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595 č. 6 c. ř. s. To platí také o 14denní lhůtě v něm obsažené místo lhůty 3měsíční podle § 596 (2) c. ř. s., neboť toto ustanovení zákona není nezměnitelným právním předpisem, jak plyne z §§ 598 a 599 c. ř. s. (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 1938, č. j. Rv I 810/38, Sb. min. sprav. 1504). Ostatně nesprávnost nebo nedostatek právního poučení nemají v řízení sporném významu (Sb. n. s. 9287 a 9599). Mimo to žalobce podal včas žalobu o neúčinnost u příslušného soudu, takže, i kdyby zmíněné poučení nebylo správné, neutrpěl žalobce žádné škody a nemohl by z nesprávnosti poučení pro sebe nic vyvozovati (Sb. n. s. 12863). A konečně podle § 595 č. 6 c. ř. s. je sice rozhodčí nález neúčinný, odporuje-li donucovacím předpisům právním, t. j. takovým právním předpisům, jichž zachování žádá zákon bezvýhradně, takže k nim musí soud při rozhodování přihlížeti, i když se jich strany nedovolávaly (Sb. n. s. 4575, 4913 a 14793), ale donucovacími předpisy právními ve smyslu § 595 č. 6 c. ř. s. jsou vzhledem k druhé větě § 587 (1) c. ř. s. jen donucovací předpisy práva hmotného, o které v souzené věci nejde.

K vývodům dovolání s hlediska § 595 č. 1 c. ř. s.: Právnem také uznal odvolací soud Gremium pražského obchodnictva oprávněným ujednáním závazně i pro žalobce hromadnou smlouvou příslušnost rozhodčího

soudu. Toto gremium jest podle svých nesporných stanov živnostenským společenstvem podle VII hlavy živnostenského řádu, tedy právnickou osobou práva veřejného (Sb. n. s. 7140, Boh. A 8996). Jeho členy jsou podle §§ 106 (2) a 107 (1) živn. ř. a § 5 stanov obchodníci a obchodní společnosti, provozující živnost obchodní v jeho obvodu, jeho příslušníky pak jsou podle § 106 (2) živn. ř. a § 10 stanov pomocní pracovníci členů gremia i s učni a obchodním personálem služebným. Členství vzniká podle §§ 107 živn. ř. a § 5 č. 1 stanov ipso iure nastoupením živnosti a není závislé na souhlasném projevu vůle živnostníkovy (Boh. A 6283), leda při dobrovolném členství podle § 4 č. 2 stanov. Také příslušnost pomocníkovy vzniká nastoupením zaměstnání (§ 10 stanov). Členové tvoří podle § 17 stanov hromadu gremiální, pomocníci hromadu pomocnickou (§ 120 živn. ř.). Účel gremia je podle § 114 (1) živn. ř. a § 3 stanov hájiti zájmy stavu obchodního, pěstovati ducha pospolitosti, udržovati a zvelebovati čest stavu, jakož i podporovati humanitní, hospodářské a vzdělávací zájmy svých členů a příslušníků. Povinností gremia je mezi jiným podle § 114 (3) h) živn. ř. a § 3 (3) h) stanov, aby zřídilo rozhodčí výbor k vyřizování rozepří mezi členy gremia a jejich pomocníky, vzniklých z poměru pracovního, učebního a námezdního, a mimo to, aby podporovalo rozhodčí instituce k vyřizování rozepří mezi členy gremia. Podle § 114 b) živn. ř. jsou společenstva oprávněna pro obor živností svých členů v mezích zákonných předpisů ustanoviti, kdy se počíná a kdy se končí denní pracovní doba pomocníků a jaké jsou pracovní přestávky, kdy a jaká mzda se pomocníkům vyplácí a jaká je lhůta výpovědní. Ustanovení takové se stane hromadou společenstevní ve shodě s hromadou pomocnickou a schvaluje je zemský úřad. Podle § 3 (3) a) stanov je povinností gremia také, by pečovalo o zachování spořádaných poměrů mezi majiteli živností a jejich pomocníky, zvláště co do svazku pracovního, podle § 19 k) stanov patří k působnosti gremiální hromady také stanoviti přiměřené předpisy o počátku a konci doby pracovní, o přestávkách pracovních, o době výplaty a výši platu pomocníků a o lhůtě výpovědní (§ 21) a podle § 21 stanov může hromada gremiální ve shodě s hromadou pomocnickou a se schválením zemského úřadu v mezích zákonných předpisů ustanoviti, kdy se počíná a kdy se končí denní pracovní doba pomocníků a jaké jsou pracovní přestávky, kdy a jaká mzda se pomocníkům vyplácí a jaká je lhůta výpovědní. Jestliže členové gremia ve směru tom neujednali se svými pomocníky smlouvou nebo pracovním řádem nic odchylného, mají zmíněná ustanovení podle § 114 (1) b) živn. ř. a § 21 (5) stanov pro strany platnost právně závaznou a vylučují potud platnost předpisu § 77 živn. ř. Také podle § 6 (2) zák. č. 20/1910 ř. z., platného v době uzavření, resp. schválení hromadné smlouvy, o kterou v souzené věci jde, platila jako úmluva o způsobu a rozsahu služebních výkonů, jakož i odplatě za ně, hromadná smlouva, uzavřená organisací zaměstnavatelů a zaměstnanců, k nimž smluvní strany náležely, pokud nebylo jiných úmluv učiněno. Z těchto ustanovení zákonných i statutárních plyne oprávněnost Gremia pražského obchodnictva sjednávat s hromadou pomocnickou hromadnou smlouvu, závaznou pro členy smluvních stran a není třeba, aby se tito účastnili jednání

o ní nebo dali smluvním stranám plnou moc k jejímu uzavření nebo k ní přistoupili (Sb. n. s. 1868, 2663). Taková hromadná smlouva smí obsahovati také úmluvu o rozhodčím soudu a ani k platnosti této není třeba, aby se jednotliví členové smluvních stran účastnili jednání o ní nebo dali smluvním stranám plnou moc k jejímu uzavření nebo k ní přistoupili (Sb. n. s. č. 2267, 2344, 2811, 4115, 6079, 6183 a 12239). V rozhodnutích Sb. n. s. 1612 a 1824 šlo o rozhodčí soud, spočívající na individuální smlouvě, v rozhodnutí Sb. n. s. č. 3325 pak o smlouvu o rozsudím, kterou za organisaci dělníků podepsali členové svazu, kteří podle stanov nebyli oprávněni svaz zastupovati, byli proto jen zvláštními zmocněnci organisace a potřebovali písemné plné moci k uzavření smlouvy o rozsudím. Tato tři rozhodnutí se proto na souzenou věc nehodí. Ani citovaná již ustanovení živn. ř. a stanov o rozhodčím výboru nevylučují platnost ustanovení hromadné smlouvy o rozhodčím soudu, neboť závaznost ustanovení hromadné smlouvy o rozhodčím soudu plyne kromě z ustanovení zákonných a statutárních již dříve citovaných také z ustanovení § 599 c. ř. s., podle něhož se předpisy c. ř. s. o rozhodčím řízení vztahují i na rozhodčí soudy, které byly způsobem zákonem dovoleným zřízeny posledním pořízením nebo jiným opatřením na ujednání stran se nezakládajícím nebo stanovami. Takovým jiným opatřením na ujednání stran se nezakládajícím a proto ani k závaznosti projevu souhlasu sporných stran nevyžadujícím je právě hromadná smlouva ve svém ustanovení o rozhodčím soudu (Sb. n. s. 6183, Rv I 810/38-3, Sb. min. spr. 1504, Rv I 2402/38-1).

Není proto ani třeba již řešiti otázku, zdali žalobce uznal závaznost hromadné smlouvy a zejména jejího ustanovení o rozhodčím soudu pro sebe tím, že se pustil do jednání před tím, aniž namítal jeho nepřislusnost. Protože, jak bylo již doličeno, nebylo k závaznosti hromadné smlouvy a zejména jejího ustanovení o rozhodčím soudu pro sporné strany třeba ani, aby Gremium pražského obchodnictva bylo jimi zmocněno k jejímu uzavření, netřeba řešiti ani otázku, zdali, kdyby zmocnění takového bylo bývalo třeba, byl by nedostatek zmocnění sanován ustanovením § 1 (3) zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., platného od 1. ledna 1932. Jde konečně o to, zda hromadná smlouva, o kterou v souzené věci jde, není neplatná z toho důvodu, že nebyla schválena zemským úřadem, ev. ministerstvem sociální péče, nýbrž ministerstvem obchodu. Byla totiž předložena nesporně (§ 267 c. ř. s.) nejprve zemskému úřadu v Praze, který ji neschválil z toho důvodu, že nedbá ustanovení § 114 b) živn. ř. a svým obsahem jeho meze překročuje, a teprve pak k odvolání smluvních stran byla schválena ministerstvem obchodu, jak je patrné také z ní samé. Soudy jsou vázány pravoplatnými rozhodnutími, které vydaly správní úřady v mezích své působnosti, a nesmějí se obíratí materiálním obsahem jejich, a to ani tenkrát, kdyby se přičila zákonu (Sb. n. s. č. 1170, 2198, 2222, 2708, 4690, 5015, 5059, 5804, 6395, 6494, 6552, 7552, 8279, 8650, 8965, 10742, 11188, 11656, 12.804, 13012, 13673, 14440, 14631, 14749, 14924, 15.070, 15290 a j.). Soudům tedy přísluší právo zkoumati, zdali rozhodnutí správní bylo vydáno správním úřadem k tomu příslušným. Schváliti hromadnou smlouvu, o kterou jde v souzené

věci, byl podle § 114 b) živn. ř. a § 21 (3) stanov Gremia pražského obchodnictva příslušný zemský úřad. Tento o ní rozhodl a ji neschválil, nýbrž schválilo ji k odvolání smluvních stran teprve ministerstvo obchodu. Podle zákona č. 499/1917 ř. z. a vyhlášky veškerého ministerstva č. 504/1917 ř. z. byly však přikázány k působnosti ministerstva sociální péče mimo jiné také živnostenské právo dělnické a ochrana dělníků, jakož i zákonodárné a správní náležitosti úpravy živnostenského pracovního a služebního poměru. Mělo tedy odvolání z rozhodnutí zemského úřadu, jímž nebyla schválena hromadná smlouva, o kterou jde v souzené věci, býti podáno podle § 143 živn. ř., § 1 zákona č. 499/1917 ř. z. a čl. 8 (1) zákona č. 125/1927 Sb. z. a n. na ministerstvo sociální péče a toto bylo příslušné k rozhodnutí o něm. Ale tu nejde o příslušnost věcnou, pro kterou má význam jen, který úřad rozhodl v první stolici, nýbrž jen o příslušnost funkční, která vedle příslušnosti věcné nemá zvláštní důležitosti (srov. Hoetzellovo Československé správní právo, 1937, str. 94).

Čís. 17504.

Byl-li dědic přihlásivší se k pozůstalosti podle zákona pozůstalostním soudem podle § 126 nesp. pat. poukázán, aby žalobu podal na dědice přihlásivšího se z testamentu a zemřel-li tento ještě před podáním žaloby, jest dědické právo uplatnití sporem proti osobě, na kterou kolidující dědické právo zemřelého testamentárního dědice přešlo, t. j. proti jeho dědici, nikoliv proti jeho pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1939, Rv II 459/39.)

V pozůstalostním řízení po Leopoldu H. přihlásili se k pozůstalosti a to z testamentu Kateřina H. a ze zákona Robert H., jenž byl usnesením okresního soudu v P. ze dne 21. ledna 1936 poukázán podle § 126 nesp. pat., aby podal žalobu na dědičku přihlásivší se z testamentu. Tato dědička, to jest pozůstalá vdova Kateřina H. však podle žalobcova přednesu zemřela již 17. prosince 1935. Žalobou, podanou na pozůstalost po této dědičce, domáhá se žalobce výroku, že pozůstalá manželka Leopolda H. není způsobilá dědit po tomto zůstaviteli a je z dědického práva vyloučena a že nemá dále k pozůstalosti po Leopoldu H. dědického práva. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobou, o niž jde, nevyhověl žalobce usnesení pozůstalostního soudu ze dne 21. února 1936, podav žalobu na pozůstalost Kateřiny H., neboť podle § 537 obč. zák. přešlo dědické právo Kateřiny H. tak zv. transmissí dědictví na její dědičku (Annu P.), která se k dědictví přihlásila. Nemohlo tedy dědické právo Kateřiny H. přejíti na její vlastní pozůstalost. Pozůstalosti po Kateřině H. tedy nepřísluší vůbec žádné dě-